

Leif Groop

En opportunistisk resa i diabetessjukdomens värld

Finska Läkaresällskapet delar vartannat år ut J.W. Runebergs pris (en medalj och ett penningbelopp) för framgångsrik vetenskaplig verksamhet. Johan Wilhelm Runeberg, nationalskaldens tredje son, var professor i medicinsk klinik vid Helsingfors universitet och donerade medel till detta pris år 1902.

J.W. Runebergs pris 2019 gick till professor Leif Groop för hans banbrytande forskning inom diabetes. En höjdpunkt på Sällskapets årsmöte i januari var Leif Groops föreläsning med anledning av priset. Temat för föreläsningen var ”*En opportunistisk resa i diabetessjukdomens värld*” och ledamöterna fick en inblick i hans forskarkarriär.

Leif Groop växte upp i Övermark. Han fick sin läkarutbildning i Bern och återvände därefter till Österbotten, där han tjänstgjorde som hälsö- värdscentralläkare i Närpes. Intresset för diabetes kom tidigt. Han var en pionjär i att utveckla behandlingen, bland annat inrättade han den första diabetesskötersketjänsten i Finland. Han fick sin specialistutbildning i inre medicin vid III medicinska kliniken vid Helsingfors universitetscentralsjukhus och disputerade 1982 vid Helsingfors universitet. Redan 1990 påbörjade han Botnia-studien med syfte att utreda ärftlighetsfaktorer för diabetes. Leifs letande efter diabetesgener med förbättrade molekylärgenetiska metoder blev möjligt efter en forskningsvistelse i Boston 1991–1992. År 1993 blev han rekryterad till Lunds universitet som professor i Malmö och där byggde

han upp en spetsforskningsenhet för diabetes. Den expanderade till Lunds universitets Diabetescentrum (Lund University Diabetes Center), vilket hans forskargrupp vidareutvecklade att tillsammans med Uppsala universitet ingå i ett nationellt forskningsnätverk för diabetesforskare i Sverige (EXIODIAB, Excellence Of Diabetes Research In Sweden). Under alla sina arbetsår i Sverige har Leif Groop fortsatt med Botnia-studien och forskargruppen i Finland har expanderat. Han har alltså haft en stor betydelse för diabetesforskningen i Finland. Diabetes är en folksjukdom som ökar och det finns ungefär en halv miljon personer med typ- 2-diabetes i Finland. Nyligen har Leif Groop i samarbete med svenska och finska diabetesforskare kombinerat data i Botnia-studien med motsvarande data i Sverige och kunnat klassificera typ- 2 diabetes i fem undergrupper med olika behandlingsbehov. Med en bättre klassificering av patienterna kan behandlingen planeras med större precision. Sina pensionärsdagar använder Leif till att fortsätta med diabetesforskningen som seniorprofessor vid Lunds universitet och som forskargrupsledare vid FIMM vid Helsingfors universitet.

Professor Leif Groop är en internationellt högt ansedd vetenskapsman med över 760 vetenskapliga artiklar och en mycket gedigen forskarkarriär som gör honom mycket väl kvalificerad som mottagare av J.W. Runebergs pris.

Vineta Fellman, professor emerita Pris- och stipendienämndens ordförande Lunds och Helsingfors universitet vineta.fellman@helsinki.fi